

підходу, оскільки неправильне їх застосування може призвести до спотворення змісту та стилю оригінального тексту. Тому важливо, щоб перекладач не тільки досконало знав мову, але й мав глибокі фонові знання, щоб забезпечити якісний та адекватний переклад художнього твору.

Література:

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця. 2004. 576 с.
 2. Красуля А., Миклашук В. Лексичні та граматичні трансформації у процесі перекладу художніх творів з англійської мови українською (на матеріалі трилогії Сюзанни Коллінз «Голодні ігри»). *Нова філологія*. 2020. Т. 1. № 80. С. 301. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-1-44> (дата звернення: 02.04.2023).
 3. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу. К. : Центр учбової літератури, 2009. 467 с.
 4. Мойєс Дж. Срібна затока: роман / пер. з англ. Д. Петрушенко, Ю. Підгірної. Харків: Книжк. клуб «Клуб Сімейн. Дозвілля», 2021. 426 с.
 5. Шемуда М. Г. Граматичні трансформації при перекладі англомовного художнього роману Дж. Селінджера «Над прірвою у житті» на українську мову. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2013/hramatychni-transformatsiji-pry-perekladi-anhlomovnoho-hudozhnoho-romanu-dzh-selindzhera-nad-prirvoyu-u-zhyti-na-ukrajinsku-movu> (дата звернення: 01.04.2023).
- Moyes J. Silver Bay. The Free Books Online. URL: <https://thefreebooksonline.net/fiction/u4904.html> (date of access: 24.03.2023).

ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ В ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ СТВЕНА КІНГА «КРАЇНА РОЗВАГ»)

Скалеба Є. В.

гр. ФЛ-20

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Наук. керівник – к.пед.н., доцент Остапенко С. А.

Художній переклад є яскравим проявом міжкультурної взаємодії – він висвітлює особливості культури, традицій та звичаїв певної країни; звідси, це проявляється і у спілкуванні.

Завдання перекладача – не просто відтворити зміст тексту оригіналу в перекладі, але й проаналізувати мовні явища як важливу складову живого спілкування.

Велику роль у художньому творі відіграють реалії, які часто викликають труднощі при їх перекладі. Перша умова адекватного відтворення реалій – їх глибоке знання. Коли у перекладача «є правильне уявлення про реалію та її контекстуальне використання, йому легше знайти адекватний відповідник цієї реалії в перекладі» [3, с. 198]. Аспектом перекладу реалій займалися такі лінгвісти як О. Потєбня, В. Гумбольдт, І. Корунець.

Зокрема, І. Корунець визначає такі способи перекладу реалій:

- за допомогою транскрипції або транслітерації;
- шляхом транскрипції чи транслітерації та пояснення їх справжнього національно-специфічного значення;
- описовим перекладом;
- шляхом перекладу складових частин та додаткової експлікації одиниць національно-упередженої лексики;

- шляхом дослівного перекладу;
- за допомогою семантичних аналогів [2, с. 160].

Мова творів Стівена Кінга наповнена реаліями, які відображають автентичність та самобутність мистецького, суспільно-політичного та повсякденного життя. У процесі аналізу оригіналу твору «Країна розваг» [4] та його українського перекладу, виконаного О. Любенко [1], можна помітити наявність великої кількості реалій. Найбільше у тексті реалій, перекладених за допомогою семантичних аналогів:

There was a secondary roller coaster called the Delirium Shaker [4]. – Други «американські гірки» звалися «Скаженою трясучкою» [1].

Not everything at Joyland was canine-themed, but plenty of stuff was, including this particular eatery, which was called Pup-A-Licious [4]. – Не все в «Джойленді» було пов'язано з собачою темою, проте їй присвятили чимало місць. Не винятком стала і ця забігайлівка, під вивіскою «Смаколики-цуцicoliки» [1].

Singin "Happy Birthday" to some spoiled-rotten little snot-hole with cotton candy in one hand and a meltin Kollie Kone in the other [4]. – Співаючи «З Днем Народження» якомусь розбещеному малому шмаркатуму засранцю з цукровою ватою в одній руці і напіврозсталім ріжком морозива в іншій [1].

He was wearing crisply pressed chinos (wherever were you keeping them, I wondered), a neatly tucked-in Ivy League shirt, and Bass Weejuns. – На ньому були відпрасовані слакси («Де ж ти їх тримав?» [4] – подумав я), охайно заправлена в штани сорочка Ліги плюща і шкіряні мокасини [1].

Також дуже часто у творі зустрічаються реалії, перекладені шляхом транслітерації або транскрипції, що демонструють наступні приклади:

We have pizza or I make pop-corn [4]. – Ми їмо піцу чи я роблю поп-корн [1].

...in the Talk, and probably not a green card among them-sweeping up around the concessions: work that should have been done the night before [4]. – ні в кого з них, напевно, не було трін-карти, які замітали довкола яток, хоч і мали виконати цю роботу вчора ввечері [1].

...but as my dad would say, it ain't cheeseburgers [4]. – але й не чізбургери, як каже мій батько [1].

we actually met at the Freshman Mixer, and how sweet is that? [4] – ...познайомилися на вечірці для фрешменів, хіба не казка? [1]

У наступному прикладі був також використаний спосіб транслітерації реалії з поясненням її значення:

One chilly night in late March, as I was cooking a stir-fry for myself and this girl [4]. – Одного прохолодного вечора, коли я готував стір-фрай (страва з азійської кухні з овочів, м'яса і спецій) для себе й однієї дівчини [1].

For dessert we had s'mores [4]. – На десерт у нас були смори (традиційні американські ласощі, підсмажений на вогні зефір з печивом) [1].

Щоб контекст був більш зрозумілий цільовому читачеві, перекладачі вдаються при перекладі реалій до описового способу:

When they hear it, they think Coney Island [4]. – Коли вони почують це слово, то подумують, що це про тваринку, яких десь показують [1].

...spent her last night on earth at the Luna Inn [4]. – Провела свою останню на цьому світі ніч у «Лунна-Інн» - це мотель на південь звідси на узбережжі [1].

Згідно з результатами аналізу можна зробити висновок, щоб уникнути складнощів у процесі перекладу реалій допоможуть обізнаність перекладача у особливостях культури та історії народу, а також використання найбільш доречних способів перекладу реалій.

Література:

1. Кінг С. Країна розваг : роман / Стівен Кінг ; пер. з англ. О. Любенко. 5-е вид. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 320 с. URL: <https://booksonline.com.ua/view.php?book=174445> (дата звернення: 20.09.2023)
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.
3. Чумак Г. Особливості відтворення американських реалій в українських перекладах Стівена Кінга. *Studia methodologica*. Вип. 35. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. С. 197-201
4. King S. *Joyland : A Novel. New York : Hard Case Crime, 2013. 288 p.* URL: <https://static.tumblr.com/g4eran8/q5coo9qps/joyland - stephen king.pdf> (дата звернення: 20.09.2023)

ВІДТВОРЕННЯ ЗАКЛИНАНЬ В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ДЖ. РОЛІНГ З СЕРІЇ ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА)

Тарнавська В. І.

гр. АУП-46

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник – асистент Ваврів І. Я.

Магічний світ Гаррі Поттера, створений Джоан Ролінг, є, безсумнівно, класикою жанру фентезі. Ця серія книг стала однією з найпопулярніших в усьому світі і є улюбленою як для дітей, так для дорослих. Поттеріану перекладено більш ніж 70 мовами, і українська не є винятком. Проте саме з відтворенням певних елементів цих творів виникає чимало труднощів. Кожен із романів рясніє унікальними назвами, що описують різноманітні предмети, місця, події та явища всесвіту Гаррі Поттера, які не є притаманними для нашого повсякденного життя. Одними з таких елементів є, звісно, заклинання, адже саме завдяки ним герої творять магію.

Зважаючи на це, метою нашого дослідження є виявлення перекладацьких підходів до відтворення заклинань з серії книг про Гаррі Поттера в перекладах українською мовою.

Згідно з визначенням Оксфордського словника фентезі є «жанром творчої фантастики, що включає магію та пригоди, особливо в оточенні, відмінному від реального світу» [3]. Ключовим елементом жанру є *магія* [4]. Фантастичні романи можуть бути романтичними, історичними, гостросюжетними або всіма трьома, але елемент магії – це те, що відрізняє цей жанр від усіх інших. Слово «магія» походить від грецького *magikos*, що означає «один із членів вченого та священницького класу». Це пояснює, як магія у фентезі часто асоціюється з навчанням, зі складними книгами та ритуалами.

У романах Джоан Ролінг про Гаррі Поттера магія та заклинання є невід'ємними елементами життя героїв, створюючи повноцінну картину світу в творі. Герої творять магію за допомогою заклинань та відповідних порухів чарівної палички.

Беручи до уваги перекладацький контекст, представлені Дж. Ролінг заклинання виступають яскравими прикладами квазіреалій. Квазіреаліями вважають слова (фрази), що стосуються науково-фантастичних та фентезійних творів та описують елементи вигаданого світу [2]. Тобто такі слова і фрази не внесені до словників, а є результатом уяви та майстерності автора відповідного твору. У Гаррі Поттері комплексності заклинанням додає також етимологія, що сягає латинської, грецької та інших стародавніх мов.